

Tere, hea lugeja!

Sinu postkasti on jõudnud Feministeeriumi novembri uudiskiri. Vaatame tagasi oktoobris Eestis toimunud, samuti saad lugeda Isabel Jezierska kommentaari aborti keelustamise vastase liikumisest Poolas. Nagu ikka, jagame valikut novembri tegutsemissoovitustest, aga ka aktuaalset lugemist Feministeeriumi arhiivist ja mujalt.

Oktoobris otsustas võimuliit jätkata ja rahvahääletuse abielu üle kevadesse liigutada. See oli Eesti jaoks kurb päev, sest saime teada, et vaimne vägivald kõige kõrgemal tasemel on lubatud. Et sellele ei järgne mittekuimidagi. Et Eesti inimeste siseturvalisuse eest vastutab jätkuvalt see sama inimene, kes vaenab Eesti inimesi ja kõiki teisi, kes tema agendat edendada ei aita. Et minnakse edasi – veel kiiremas tempos – rahvahääletusega, mis toob kaasa LGBT+ inimeste ja nende lähedaste olukorra halvenemise. Sest vaenu külvamine on nüüd värsked allkirjad saanud ja infooperatsioonid käivad täistuuridel edasi. See on õudne, päriselt. Aga meie ei väsi ja teeme tööd edasi Eesti nimel, kus sellised asjad enam võimalikud ei oleks. Toetame üksteist ja LGBT ühingut nii nagu oskame. Ärge teie ka lootust kaotage, ajalugu pole lõppenud.

Klõpsa siia, et kuulata viimast "Ära kaaguta!" saadet. Kadi Viik ja Aet Kuusik rääkisid tuimaks tegevast valitsuskriisist ja Rootsi kolimisest ning jagasid oma nippe läbipõlemise ennetamiseks. Saatekülaliseks oli Marian Võsumets, kelle dieedimentaliteedi teemaline dokumentaalfilm "Keha võitlus" on PÖFFi dokumentaalfilmide programmi avafilm.

Naised on riigi vaenlased? Isabel Jezierska kommentaar

Elasin viimast aastat Poolas – olin siis kuueaastane –, kui minu koduküla lähedal randus Taani kodanikeliikumise Naised Lainetel abordilaev. Langenorti-nimelisel laeval jagati kondoomide, rasestumisvastaseid pille ning tehti aborte. Arstid võtsid laev-kliinikus vastu umbes kakskümmend naist. Legaalsete abortide tegemiseks sõideti rahvusvahelistesse vetesse. Kui laev naasis Poola sadamasse, siis ootasid ultrakatoliiklikud aktivistid ees, valasid laeva üle punase värviga ja loopisid naiste suunas mune.

Veider on mõelda, et veel kuuekümnendatel käisid Rootsi naised abortide tegemas just Poolas, kus toona kaitses seadus naisi rohkem kui nüüd ja rohkem kui toona Rootsis. Poola iseseisvumine on seotud katoliku kirikuga, Johannes Paulus II – kes on paljude poolakate jaoks suurim pühak –, oli abordivastane ja see kõik mõjutas 1990ndatel aborti puudutavat avalikku arutelu ning kujundas seadusi.

1993. aastast oli võimalik teha aborti vaid mõnel juhul: kui naise elu on (tõeliselt) ohus, kui on tehtud meditsiiniliselt kindlaks, et lootel on väärareng, kui rasestuti vägistamise käigus või kui tegemist oli intsestiga.

2016. aastal, kui ma olin parasjagu keskkooli lõpetamas, taheti abordiseadust veelgi karmimaks teha, kuid naised läksid tänavatele, et seista oma kodanikuõiguste eest. Seda meeleavaldust tuntakse musta esmaspäeva meeleavaldusena. Ema meenutas mulle siis seda Langenorti-nimelist laeva: mäletan, kui vihane ma olin ja samal ajal tänulik, et Eestis ei pea me sellise probleemiga tegelema. Toona oli mul veel võimalik nii mõelda.

Musta esmaspäeva meeleavaldused toimusid ka kahel järgmisel aastal, valitsus kastis tasa-tasa oma varbaid vette, et katsuda, kas ühiskond on küps abordi keelustamiseks. Siis ei olnud.

Ega paljud ei uskunud, et nüüd, 2020. aasta sügisel, pandeemia ajal, on Poola naised valmis meelt avaldama. Praegu on ju imeline aeg võtta vastu seadusi ja korraldada selliseid muutusi, millele seistaks vastu solidaarsuses ning valmisolekus minna tänavatele.

Kui isekad on need naised, et nad seisavad enda õiguste eest, seades nii oma pered ja riigi ohtu! Nad on riigi vaenlased!

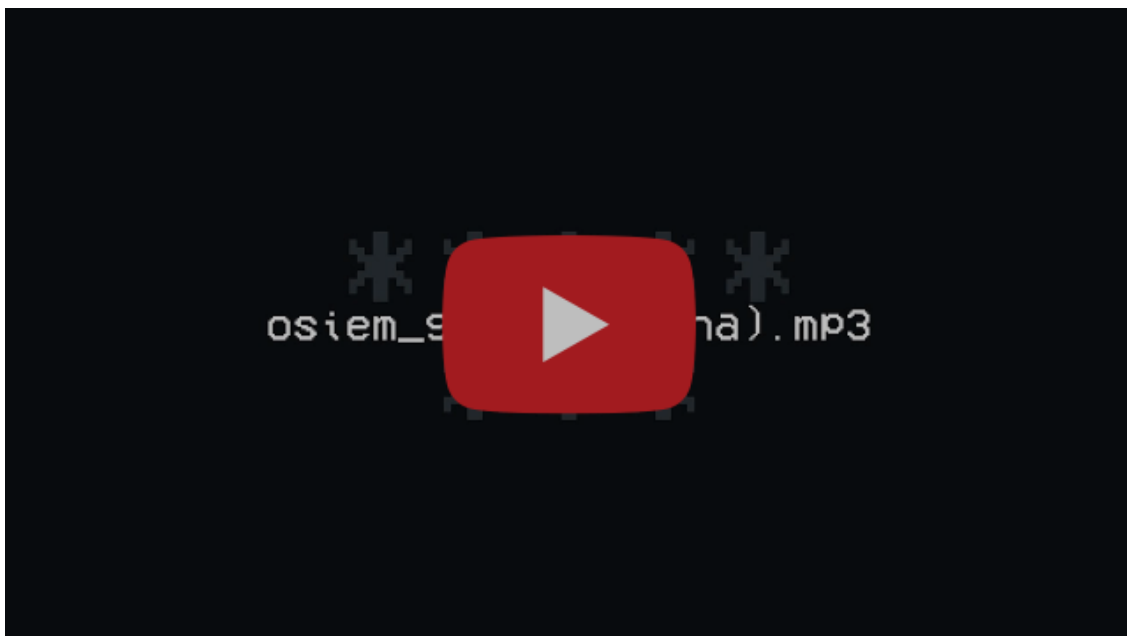
Aga väita, et valitsus ise ei osanud neid meeleavaldusi oodata, oleks naiivne, sest musta esmaspäeva meeleavaldused on näidanud juba ammu, milline jõud on Poola kodanikuõiguste eest seisjatel ja millise vastupidavusega tegutsevad Poola rohujuuretasandi liikumised. Naised Lainetel on lubanud taas Langenortiga Taanist Poola seilata – seitseteist aastat hiljem –, aga naised ei oota laeva käed rüpes. Palju nähakse vaeva, et hoida meeleavaldusi rahumeelsena, olgugi et seda on keeruline teha, sest paljude huvides on teha protestivatest naistest “rahva silmis” riigi, pere ja traditsioonide vaenlased. Abordiseaduse karmistamise eest seisjad on valmistunud võitluseks juba pikemat aega.

Viimase mõistmiseks annan mõned lingid, mille abil end kurssi viia. Vaadake heliga!

Meeleavaldusel lauldakse: Ciao, ciao, ciao. Poola keeles tähendab ‘ciao’ keha

- Meeste vastuarmee marssimas kirikute poole, et neid kaitsta “feministlike antifašistide” eest
- Mehed mustas ründasid Wrocławis Naiste Marsil osalejaid
- Nelikümmend meest mustas ründasid Wrocławis naiste marsil osalejaid.
- Naised arreteeriti teel meeleavaldusele Varssavi külje all ilma igasuguse põhjenduseta
- Varssavis ründasid mehed mustas naist ning lõid teda metallist oraga
- Mehed mustas ründasid Varssavis pürotehnikaga meeleavaldajaid
- Paramilitaarse Kristuse Armee uute liikmete rituaalne liikmeks vastuvõtmine augustis

Meeleavaldusi toetav ja valitsusevastane räppar Karol Krupiak salvestas loo, mida peetakse selle meeleavalduse hümniks.

Tegutse!

- Feministlikku luulet paugutava Teele Lemberi luulekogu "Süstemaatiline unistaja" esitlus, Shivpsis 06.11
- Venekeelne lugemisgrupp "Oma tuba" kohtub 14.11 Feministeeriumis. Kohtumine toimub suuremas seminariruumis, mis võimaldab istuda hajutatult. Palume kanda maski, mille võid saada ka kohapealt.
- Praxise Mõttekoja veebikonverents "Naised poliitikas: murdes võimustereotüüpe", 18.11
- ENUTi konverents "Hoogu naisettevõtlusele", Suur-Sõjamäe 10 ja virtuaalselt, 18.11
- Kväärfeministliku naeru õhtu etenduskunstide festivalil NU Performance, Kanuti Gildi Saalis 20.11.
- Marian Võsumetsa dieedikultuse teemaline dokumentaalfilm "Keha võitlus", 24. 11 ja 29. 11 PÖFFil
- Tallinn Feminist Reading Group kohtub sel kuul kolmapäeval, 11.11 ja laupäeval, 28.11 virtuaalselt. Lugemismaterjali ja ürituste nägemiseks liitu TFRG Facebooki grupiga siin. Tekstid ja vestlus on inglise keeles
- Meie kogukonnaruum on avatud teisipäeviti vahemikus 12–18 ja kolmapäeviti vahemikus 16–19. Astu läbi! Kuidas meid leida? Juhised leiad siit

Õhus

- Politsei määras rahvusooper Estonia endisele direktorile Aivar Mäele seksuaalse ahistamise eest rahatrahvi.
- Naistearst Ivo Saarma leiab, et on ebaeetiline, kui Eesti ühiskonnas võtavad abordi küsimuses sõna mehed, kes ei tea, mis reaalselt toimub.
- Kunstnik Kadi Estland selgitab Kadri Karrole miks ta ei loe meeste kirjutatud raamatuid

- Poola valitsus otsustas viivitada abordiseaduse karmistamise rakendamisega
- Alan Proosa näituse "Armastuse, õitsengu, hurma ja kaduviku lood" keskmes on portreed transsoolistest naistest. Loe ka näituse arvustust Andreas Kalkunilt

Feministeeriumis varem ilmunud

- Airi Triisberg ja Kadi Viik intervjuu Marta Lempartiga "Poola naisliikumise strateegilised valikud" (2018)
- Ingrid Ruudi "Abordiõiguse piiramine abortide ei vähenda" (2020)
- Rebeka Põldsam "Quo vadis, vabadus, võrdsus, õvedus*?" (2020)

Feministlik mõistatuste vihik Feministik on müügil meie kontoris, Puändi ja Lugemiku raamatupoodides Tallinnas ning Tartu, Viljandi, Pärnu, Kuressaare, Rakvere, Jõhvi ja muidugi Tallinna Rahva Raamatu kauplustes.

Feministeeriumi kontor ootab külla! Uksed on lahti teisipäeviti vahemikus 12–18 ja kolmapäeviti vahemikus 16–19. Kuidas meid leida? Juhised leiad siit.

Soovid vabatahtlikuna panustada või teha meil kogukonnapraktikat? Ootame ürituste korraldusabilisi, tõlkijaid, tõlke ja toimetajaid. Kirjuta nele@feministeerium.ee.

Kommentaari kirjutas Isabel Jezierska
Päise illustratsiooni on joonistanud Kadri Nikopensius
Uudiskirja on kokku pannud Nele Laos ja toimetanud Aet Kuusik

© 2020 MTÜ Oma Tuba, kõik õigused kaitstud

Te saite selle e-maili, kuna olete Feministeeriumi uudiskirja tellijate hulgas.
Halda eelistusi või lahku listist.

Võta ühendust info@feministeerium.ee
Postiaadress: Telliskivi 60a/3, 10412, Tallinn